

REVISTA REVISTELOR

CULTURA, NR. 36, 2008

Criticul literar Daniel Cristea Enache, în excelentul eseu – **Lyrice magna** – face o densă introspecție în poezia celui care a revoluționat limbajul poetic românesc: Nichita Stănescu. A cărui operă ar trebui arsă, după cum reiese din păcate acum câțiva ani, distinsul „*Poezii cu majusculă (Nichita Stănescu este unul dintre ei) se folosesc de o cunoaștere prin expresie pe care criticii n-o pot atinge. Ce fel de poezie este aceea care poate fi demontată piesă cu piesă, etalată și analizată pe masa de operație și apoi lămurită întru totul? Și cum poți transfera în domeniul raționalului (și al argumentației în acest spirit) unități și asocieri vizionare puse, de la bun început, sub semnul zigzagat al poetului proteic? Boala eului este de fapt cronică și de la Eminescu (actualizat într-un scurt pasaj) nu s-a mai văzut în poezia noastră o asemenea sete nestinsă de absolut... Sunt comentatori care din simplă ignoranță sau din ipocrizie critică, se îndoiesc de valoarea poeziei lui Nichita Stănescu. Îi deplâng*”. O întrebare se cuvine: dacă am arde opera lui Nichita, ce am pune în loc?

LUCEAFĂRUL, NR. 29, 2008

O necesară anchetă, având ca temă „**Ce apreciați în mod deosebit și ce vă nemulțumește în critica literară de azi?**” realizează Horia Gârbea. Concluzia acestei *Anchete* ar putea fi și răspunsul neiertător și direct al poetului Ion Zubașcu: „*Fenomenul literar actual a scăpat, în general, de sub controlul evolutiv și taxonomic al criticii literare, lucru explicabil, dacă ne gândim că în majoritatea centrelor de județ apar câte 4 reviste literare paralele, iar cele peste 2000 (cel puțin!) de editori din țară îi preiau editorial pe tinerii debutanți încă de pe băncile școlii. În absența criticilor de vocație, care nu s-au înmulțit proporțional cu diversitatea sufocantă a producției editoriale, scriu despre cărți tot felul de veleitari. E destul să vizitezi rubrica «O carte pe zi», din stupefianta rețea on-line intermundus, a lui Artur Silvestri, ca să fii încă odată convins că se adună doar cine se aseamănă. În acest context al mediocrității metastatice, criticii de carieră au optat pentru marile sinteze*”. Ce e mai trist e faptul că acești veleitari au pătruns și în unele publicații mai serioase. Păcat...

ROMÂNIA LITERARĂ, NR. 34, 2008

Distinsul critic literar Mircea Iorgulescu ne semnaleză apariția, la Paris, a unei excelente lucrări: „**Histoire de la Roumanie**” semnată de Traian Sandu. Scrie domnul

Iorgulescu: „*Este o carte eveniment această **Istorie a României** de la geto-daci până la actuala președinție a statului român și la integrarea în Uniunea Europeană. Cea dintâi constatare pe care o impune această nouă **Istorie a României** este soliditatea ei științifică. Este o lucrare temeinică, sobră și așezată ca arhitectură, academică fără a fi greoaie și doctă fără a fi prolixă. O carte, totodată, bogată, în formulări memorabile, dar prin justetea severă a expresiei, nu prin efecte de pirotehnie verbală. Proiectul însuși, este unul de factură austeră, clasică, de prezentare a unei istorii naționale, urcând cronologic din preistorie până în zilele noastre. Un veritabil maraton istoriografic, în aproape 400 de pagini, plus încă vreo 30 de note și bibliografie*”... Pe când, oare, și traducerea în limba română? Să așteptăm.

NORD LITERAR, nr. 7,8, 2008

Dintre multele lucruri interesante din acest număr, ne-am oprit la seriosul eseu „**Alexandru Ivasiuc – promotorul revigorării prozei obsedantului deceniu**”, semnat de Gheorghe Androsciu. Iată câteva observații pertinente despre unul dintre cei mai originali și valoroși prozatori români postbelici: „*Al. Ivasiuc împreună cu Augustin Buzura a refăcut conexiunea cu romanul de analiză, în special cu modelele analitice create de Camil Petrescu, H. P. Bengescu și Anton Holban. Un alt merit pe care trebuie să i-l recunoaștem lui Al. Ivasiuc este cel al diversificării tematice. Proza lui promovează un discurs duplicitar. Ceea ce este caracteristic prozei lui Ivasiuc este tema puterii. În cadrul creației lui, ea capătă accente particulare. Majoritatea personajelor vor să o cunoască din interiorul sistemului, aproape într-o formă obsesivă. Vor să se numere printre cei puternici, pentru a verifica farmecul dominării. Aceste personaje se depersonalizează, își suprimă orice elemente ale umorului...*” Și când te gândești că prozatorul s-a stins din viață la cutremurul din 1977, la doar 44 de ani! Sunt convins că multe ar mai fi avut de spus și de scris...

CONVORBIRI LITERARE, nr.8, 2008

Am lecturat cu interes articolul semnat de Gheorghe Feodorovici și intitulat sec: „**România în tranziție : de la Orwell la Huxley**”, text bine scris, dar și cu câteva exagerări. Citez: „*Majoritatea românilor este convinsă că, din momentul căderii comunismului, România a devenit o țară liberă și că eventualele crize apărute între timp se explică prin atrofierea discernământului provocată de îndelungata absență a exercitiului libertății. Dar faptul că tensiunea anilor '90 a fost înlocuită cu nepăsarea de*

astăzi pare să arate că suntem, în prezent, încă și mai departe de exercitarea responsabilității libertății decât eram în urmă cu aproape 20 de ani. Cu alte cuvinte, deși în decembrie '89 am ieșit dintr-un univers concentraționar, asta nu înseamnă că am devenit mai liberi, decât fusesem înainte. Tot ce s-a schimbat a fost modalitatea de exercitare a unei puteri care, în esența ei, nu a renunțat la încercarea de a-l schimba pe om dinafara omului. Această nouă manifestare a puterii este cu atât mai subtilă cu cât are o aparență mai binevoitoare..." Oare? Oricum, îl anunț pe domnul Feodorovici că eu mă simt mult mai liber acum, decât înainte de '89. E riscul meu...

LITERE, nr. 6-7, 2008

Întâi de toate, LA MULȚI ANI! pentru cele 100 de numere apărute, unde au semnat nume de marcă ale literaturii și culturii române. Interesant se anunță serialul „**Presa militară comunită**” semnat de Dan Gîju. Scrie autorul nostru: „*Cultura română, în general, trăia însă vremuri triste, ca și azi, numai parcă altele erau «apele» care-i săpau atundci la fundație. Concret, cadrele universitare, mai ales cele de la științele umaniste, filologia și istoria în special au fost acaparate de oameni care nu aveau nicio pregătire: Roller, Friedman, Fischer, Vitner, Mosche Kahn zis Crohmălniceanu, Bratu etc. Un critic și istoric literar de geniu cum era George Călinescu, a fost înlocuit de un dentist evreu -Vitner – care a predat primele ore cu pistolul pe masă. Cursurile erau improvizate după modelul sovietic sau veneau gata traduse de la Moscova. Există o singură editură de stat, cu aproximativ 75 de redactori, toți evrei, și o editură ARLUS ce tipărea clasici ruși și literatură sovietică. Eminescu, Blaga, Tudor Arghezi erau trecuți la autori interziși...*” Aceste lucruri par de neimaginat pentru generațiile de azi...

AXIOMA, nr. 100, 2008

Încă o revistă „centenară” LA MULȚI ANI! și să ne vedem la numărul 1000! Dl. Andrei Claudiu Baciu a ajuns la episodul 3 din eseu „**A doua parte a operei lui Ioan Alexandru**” parte care nu-l prea onorează pe poet, el căzând în demagogie crasă și speculații filozofice hazlii și exagerări naționaliste. De aceea mi se pare că autorul forțează puțin lucrurile, supraevaluând creația ultimă a lui Ioan Alexandru. Scrie A.C.B.: „*Deși mai sus am sugerat o legătură directă între gândirea ardeleanului și cea a lui Martin Heidegger, suntem obligați să afirmăm că armonizarea celor două se prezintă exclusiv orizontal și nu vertical. Foarte interesant este viziunea lui Ioan Alexandru despre cultura și spiritualitatea națională, centrate pe un unic aspect, de factură testamentară*”. Și acum citatul din Ioan Alexandru: „*necesitatea jertfei pentru o viață dreaptă și luminoasă: omul se află într-un moment escatologic, limită; și față de acest moment este constrâns, de voie de nevoie, să-și orânduiască viața: omul îi iese morții în întâmpinare, cunoaște, experiază un alt fel de moarte înaintea morții propriu-zise, iar când ea se arată, îl află deja izbăvit, deja trecut prin ea și din această pricină senin și liniștit*”. Vorbe, vorbe, vorbe...

ARGEȘ, nr. 7, 2008

Interesant se anunță eseu „**Mircea Cărtărescu sau cum a rescris postmodernismul literatura**” semnat de Claudia Mihaela Voicu. Printr-un demers plauzibil, autoarea încearcă să ne convingă că „recunoașterea influențelor, a filiației și a inserțiilor nu diminuează valoarea operei literare, ci probează viabilitatea ei într-un context universal și etern al poeziei. În această viziune, operele literare nu ar fi decât o reiterare, sub diverse forme, în diverse combinații, a unui inventar. Este evident că un scriitor nu poate produce creații de valoare fără existența unui strict sedimentar de influențe – formale, tematice, de viziune. Opera nu este un produs exclusiv al creației, ci mai întâi asimilației. Ca și cum saturarea (*cultivarea*) datelor prin contactul cu ceea ce a fost deja scris, or provoca, implicit, inflorescența (opera nouă). Pare de neconceput azi un scriitor original, în sensul necontaminării sale spirituale. În mod conștient sau nu, el va fi marcat de lecturile sale, de aderență la o manieră sau alta, mai mult, își va căuta chiar izvoarele în lectură...” Întrebarea este: mai citește, azi, scriitorul? Căci cititorul nu prea...

ATENEU, nr. 9, 2008

Un scurt, dar interesant eseu despre influențele filosofului Sestov asupra operei lui Emil Cioran putem citi în acest număr. Păcat că articolul nu este semnat! Spune autorul: „*De la **Pe marginile vieții** la **Pe culmile disperării** influențele nu apar ca evidente? Dar nu e cazul să ne limităm doar la constatarea registrului lexical comun între Sestov și Cioran, ci, mai degrabă să constatăm discipolatul creator pe care tânărul român l-a pus în operă cu extremă seriozitate și credință în lipsa totală de credințe. Poate că și afirmările lui Cioran, cum că titlul primului său volum – **Pe culmile disperării** – s-ar trebui completată cu constatarea faptului că el apare drept un alt omagiu subtil destinat lui Sestov, indubitabil maestrul inspirator al filosofiei lirice, calitate pe care filosoful rus o probează în prefața lucrării sale. Iată câteva dovezi în favoarea influenței lucrării setoviene asupra lui Cioran, ecoul ei fiind de găsit destul de constant în scrierile cioraniene din epoca românească*”. Este un punct de vedere cât se poate de nou, de original, nu-i așa?

CAFENEAUA LITERARĂ, nr. 8

Poetul Radu Cange, într-un scurt eseu, ni-l arată pe reputatul Petre Țuțea așa cum a fost: „*înțelepciunea lui Petre Țuțea a luat-o mult înaintea construcției sale din precepte și sisteme filosofice. Hedonist al spiritului, el se dovedește un cunoscător profund al multor fenomene. Jertfa lui pentru popor, pe care nu a încetat niciodată să o aducă în atenția celor interesați, stă mărturie atât în anii detenției, cât și în convingerea că acesta nu și-a pierdut credința în Dumnezeu. Prizonier al comuniștilor, Petre Țuțea și-a luat suferința ca pe o izbăvire și a răs de tortionarii săi cu decența care-l caracteriza. Lipsit de șansa de a comunica cu colegii săi de generație, după detenție*”

probabil că filosoful creștin era nu într-un con de umbră, ci ignorat și mai mult ca sigur ocolit din cauza atenției tenace a Securității. Dacă ne amintim bine, Cioran ar fi spus: Există într-adevăr un singur geniu și acela se află la București și se numește Petre Țuțea". Articolul lui Radu Cange poate fi citit și ca un poem – omagiu adus marelui filosof care a fost și este Petre Țuțea...

BUCOVINA LITERARĂ, nr. 7, 2008

Distinsul eminescolog Dimitrie Vatamaniuc ne propune un interesant articol, intitulat „Eminescu și presa europeană din vremea sa”: „*Călătoria mea la Viena – a doua după cea din 1979 – are loc în iunie 1983. Plecam la Viena în această a doua mea călătorie de documentare,*

să-mi lămuresc o situație pentru care nu aveam nicio explicație. Eminescu își face extrase și trimite la un mare număr de publicații din presa europeană, dar nu spune unde le consultă înainte de a se stabili în România. Primul drum l-am făcut la Universitatea din Viena. Ea nu mai funcționează într-o clădire modestă, aproape de centrul Vienei, ca pe vremea lui Eminescu, ci în partea de sus a orașului, într-un spațiu deschis și într-o clădire cu mare desfășurare. Eram incredințat că poetul român nu se putea să nu fi fost un frecventator zilnic al bibliotecii Universității vieneze. Nu l-am găsit în listele foarte lungi ale cititorilor bine întocmite, trecut măcar o dată în anii de studii". Concluzia finală este că Eminescu citea presa la o anumită cafenea vieneză. Ceea ce nu-i rău deloc...